

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se
primesc. — Manuscrise nu se
returnează.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dulas, Heinrich
Schalk, Rudolf Moser, A. Oppolitz
Nachfolger; Anton Oppolitz, J.
Dannberg. In Budapesta: A. V.
Goldberger, Eckstein Bernat; In
București: Agence Havas, Suc-
cursale de Roumanie; In Ham-
burg: Karoly & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmond pe o coloană 6 or. și
30 or. timbru pentru o publi-
cație. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
seriă 10 or. sau 80 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LIX.

„Gazeta” iese în săptămânul.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumă la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectori.
ADMINISTRAȚIUNEA PENTRU BRAȘOV
Administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etajul
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
sau 16 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 23.

Brașov, Luni—Marți, 30 Ianuarie (11 Februarie)

1896.

Din cauza sfinței sărbători de mâne țiarul
nu va apăre până Mercuri seara.

„Politică națională”.

Cu devisa „politică națională”
se continuă în dieta ungară discu-
siunea asupra bugetului ministeriu-
lui instrucțiunii publice.

Ce însemnează această divisi? Ce
vreau să dică vorbitorii, cari iau cu-
vântul unul după altul, din mijlocul
tuturor partidelor maghiare, în des-
baterea bugetară. — ce vreau să dică
când pretind să se facă politică na-
țională pe terenul cultelor și instruc-
țiunii publice?

Vreau să dică, că nebuna idee
despre un „stat unitar național mag-
hiar” a prins deja rădăcină în cre-
ierii „patrioților” de totă categoria
și de toate nuanțele, și că apetitul
șovinismului unguresc merge cresc-
când. Li-s-au suit la cap succesele
dobândite în contra confesiunilor pe
terenul bisericesc politic și acum de
ce n'ar voi ei să facă un asalt în
contra acestor confesiuni și pe te-
renul învățământului public? De ce
n'ar voi să mai facă puțină politică
națională în sensul, de-a distruge
tot și de-a stărpi din rădăcină ori-ce
desvoltare liberă în stat?

Nu numai odată ni-s'a dat în
anii trecuți ocaziunea să arătăm
celor, cari ne vorbeau de puțința
unui *modus vivendi* pe terenul auto-
nomiei bisericesci și scolare, că spe-
ranța lor este deșartă, decât nu chiar
ridicolă, căci cu o siguranță aproape
matematică era de prevădută, că după
dărmarea autonomiei noastre pe te-
renul politic național, va urma su-
grumarea autonomiei noastre biseri-
cesci și scolare. Și etă că astăzi mi-
nistrul instrucțiunii publice vine și
fără de nici o genă acuză autorită-
țile superioare bisericesci, cari după
lege sunt chemate a conduce scô-
lele confesionale, că se ascund după
paravanul autonomiei lor pentru ca
să ocrotască uneltirile „antipatrio-
tice” ale dascălilor confesionalii. Cu
alte cuvinte pretinde, ca să se ia
măsură legislative pentru a-se su-
prima autonomia scolară a bicerice-
lor și propune pentru scopul acesta
revisuirea legii instrucțiunii popo-
rale.

Guvernul și legislatorii unguri
și-au pierdut totă priceperea pentru
vechile instituțiuni de caracter fe-
derativ, cum este și aceea a auto-
nomiei bisericesci și scolare. Ei nu
mai văd, decât icônele înșelătoare ale
fantasmagoriilor lor șovinistice și vâ-
dându-se neimpedecați și necontro-
lați în lucrarea lor, așa dîsă parla-
mentară, sunt gata să voteze ori și
ce numai să pôtă dice, că s'au apro-
piat de fantoma „statului maghiar
unitar național”.

Una din foile susținute din fon-
dul reptilelor se vaetă, că guvernul
dă încă de atâtea piedeci când e
vorba să realizeze politica „națio-
nală” printr'o crescere „națională”
uniformă. Se vaetă, că guvernul tre-
buie să țină sémă de „autonomia” și

de alte bazaconii de acestea, când
vorba e, ca să facă un pas decisiv
pentru a crea unitatea maghiară și
pe terenul învățământului public.

Nebuna unгурescă își va face
cursul ei, pe care ađi nimeni nu-l
mai pôte opri. Ceea ce însă se pôte
impedeca și este neapărat de lipsă
să se impedece, sunt urmările ace-
tui proces bolnăvicios al orgoliului
de rasă.

Cei ce conduc astăzi destinele
acestei nenorocite țeri și-au croit
deja șablona, după care cugetă și
lucra în toate ale lor. Ei trebuie să
mărgă înainte, căci îndărăt nu mai
pot. Acesta este, cel puțin, convin-
gerea lor.

Dacă dăr este de lipsă, spre
binele patriei și al popórelor ei, să
se pună stavilă pornirii nenorocite,
atunci acesta trebuie s'o facă acei
factori, cari nu stau sub înriurința
șablóniei maghiarismului, și aceștia
sunt națiunile nemaghiare.

E de tot grea poziția, ce li-s'a
creat națiunilor nemaghiare prin vi-
tregitatea împrejurărilor și prin tris-
tele constelațiunii generale politice.
Cu toate acestea tot numai aceste na-
țiuni sunt păretele, de care trebuie
să se lovescă în cele din urmă Don
Quișotii statului național maghiar;
tot ele vor trebui să fiă acelea, cari
să strige un „veto” puternic barba-
rismului, ce tinde, prin centralizare
și nivelare, a nimici existența națio-
nală a milioane de cetățeni.

Din dieta ungară.

În ședința dela 7 Febr. luă mai în-
tăit cuvântul:

Madarász Imre, care vorbi despre in-
suficiența numărului învățătorilor, despre
relele edificii scolare, relele cărți didactice
etc. Dice, că ou „sumalița” prevădută în
bugetul cultelor nu se va puté ajunge
nici pe departe „scopul național”. Dorosec,
ca instrucțiunea să se facă gratis și în
scôle să se cultive sentimentele religioase.
Primesce bugetul.

Ugron Gábor: Se plânge, că nu există
o lege, care să-i dea statului drept de-a in-
fluința asupra creșterii preoților. Ori oine va
vedé, că în Ungaria sub mantaua vieței
bisericesci se pot ascunde cele mai mari
agitațiunii politice și se pot creșce preoți
și profesori cu tendințe distrugătoare de
stat, cari de pe amvon și de pe catedră
invenineză sufletul tinerimei cu o libertate
nemărginită și fără nici un control: vâ-
dându le toate acestea va trebui ori oine să
recunoscă, că pentru Ungaria a sosit tim-
pul, când raporturile dintre stat și biserică
trebuie să se reguleze în așa mod, ca biserieci
să i-se de-a pe de-o parte cea mai mare
libertate autonomă și să fiă sprijinită și
materialicesce, de altă parte *autonomia ei*
s'o subordînăm condițiunilor statului modern,
așa ca în casuri anumite statul să-i pôtă
esercia dreptul de inspecțiune într'un mod
mult mai simțit și mai energetic. (Vii apro-
bări și aplăuse în stânga estremă.) Acesta
ar corăspunde unei politici de naționalitate
corecte.

Așa corect, ca pe când între stat și
biserica să se reguleze raporturile pe baza
celei mai mari libertăți și drepturi auto-

nome, pe atunci de altă parte guvernului
să i-se dea dreptul, ca decât d. es. într'un
district protopopeso se ivesc agitațiunii
distrugătoare de stat, sêu îndreptate în
contra națiunii maghiare, ori în contra in-
tegrității statului maghiar, el să pôtă sus-
penda, autonomia și respectivul gimnasiu, și
districtul, în care s'a ivit agitațiunea, să fiă ad-
ministrat printr'un comisar guvernial (Vii
aprobări în stânga estremă), ér decât ase-
menea acte trădătoare de patriă sunt orga-
nizate într'o diecesă întregă, decât băeții
din copilăria și până la maturitate se cresc
sistematic în ură față cu națiunea mag-
hiară: în acest oas cestiunea să se adnoă
înaintea camerei; mai 'nainte însă să fiă
codificat în lege, că în astfel de casuri ca-
mera va avé să hotărască și să cêrd sus-
pendarea autonomiei și punerea administra-
țiunii bisericesci în mâna unui comisar
regesc, oa prin acest comisar reg. să fiă
apărate pe totă linia interesele statului ma-
ghiar. (Vii aprobări în stânga estremă).

În fine fanaticul vorbitor, vrând să
arate, că el are și el în vedere numai pe
Nemaghiari, dice, că „în lipsa unei astfel
de legi au fost creșcuți ca dușmanii ai Ma-
ghiarilor bărbații tendințelor ultraiste ro-
mâne și sârbe”. Presentă după acesta urmă-
torul proiect de rezoluțiune:

„Camera să îndrume pe ministrul de
culte și instrucțiune publică, ca să pre-
sente un proiect de lege, care de-o parte
să reguleze raportul dintre toate bisericile
față de stat pe „baza egalității, recipro-
cității și autonomiei, ér de altă parte față
cu scôlele și bisericile, cari tind la reser-
varea statului, atacă integritatea statului, ațită
ură în contra națiunii maghiare și în contra
limbei statului, din cas în cas, în măsura abu-
sului comis, să facă posibilă procedura legisla-
țiunii, procedura guvernului”. (Vii aprobări
și „eljen”-uri în stânga estremă. Aplăuse.)

Hock János: Se alătură la cele dîse
de Ugron, adăugând, că principiile direc-
tive exprimate de el vor și servi ca mate-
rial la viitorul congres autonom. Se bucură,
că ministrul a pus pe teren parlamentar
cestiunea autonomiei și a congruei, pe care
9 milioane de cetățeni au cerut'o timp de
25 de ani, fără a li-se da nici măcar răs-
puns, în sinceritatea ministrului însă se
îndoesce.

Szacsvay Sandor se alătură și el la
proiectul lui Ugron și cu asta ședința s'a
închis.

În ședința următoare, din 8 Februarie
vorbi Okolicsány pentru proiectul lui Ugron,
ér după el:

Wlassics, ministrul de culte: Ce pri-
vesc scôlele medii, el dîse, că în 12 ani
numărul școlarilor a crescut dela 40,000 la
51,000. Gimnasiile sunt proporționale, mai
multe în Ungaria ca în Austria, dăr e rea
împărțirea lor teritorială. Ca exemplu mi-
nistrul se provocă la Brașov, unde, dîse,
sunt 6 gimnasiile, pe când în 14 residențe
comitatense și în mai multe orașe cu peste
20,000 locuitori nu-i nici un gimnasiu. Va
nisui trespătat să sporăscă gimnasiile. Totă
politica lui de învățământ este condusă de
ideea scôlelor medii unitare. Se ocupă cu
revisuirea planului de învățământ, la care
fondul principal îl pune pe înmulțirea cu-
prinsului național.

Ajutorarea în măsură mai mare a scô-
lelor medii confesionale o află de dorit. Va
ingriji și de aceea, ca să se scrie cărți di-
dactice bune, mai ales pentru ținuturile lo-

cuite de naționalități. Lucrările pregătite
pentru revisuirea legii instrucțiunii po-
porale sunt în curgere și crede ministrul,
că în casurile mai arđetóre se va puté
ajutora și pe calea ordinațiunilor. „E de
nesuferit” dîse, „că statul n'are o ingerență
mai mare în procedura proceselor disciplinare
pornite în contra învățătorilor dela scôle con-
fesionale pentru uneltiri în contra statului (Vii
aprobări de toate părțile.) Spun sincer — și
pentru ceea ce spun mă voui achita eu!
— oă sunt autorități superioare bisericesci, pe
cari le-am urgitat de câte 15—16 ori în ca-
surii, când pentru uneltiri năi-patriotice am
voit să pornesc proces disciplinari contra unor
învățători anumiți, fără ca măcar să-mi fi
răspuns. (Nelniște în stânga estremă.)
Cred, că această parte a cestiunii e atât
de cōptă, înoăt întregă on. camera mă va
aproba, decât în privința acesta voui pre-
senta un proiect de lege novelar” (Vii
aprobări de toate părțile.) — Răspinge pro-
iectul de rezoluțiune al lui Ugron.

Discuția asupra bugetului se va con-
tinua în ședința următoare.

CRONICA POLITICĂ.

— 29 Ianuarie.

În cestiunea matriculelor de stat mi-
nistrul de interne a dat trei ordinațiuni
noue, între cari în una se dispunea, că că-
șetoriile dintre romano-catolici și greco-cato-
lici nu sunt a-se privi ca mixte, deorece
ambele confesiuni se deosebesc numai prin
ceremonii, și conform unei patente din
1841, copii născuți în astfel de cășetorii,
urmază totdeuna religiei tatălui.

Din Viena se anunță, că alegerile pen-
tru consiliul comunal din Viena sunt fi-
sate pe ziua de 27 Februarie, și se vor în-
cepe cu colegiul III electoral.

Țiarului „Frankfurter Ztg.” i-se depe-
șează din Nizza, că în luna lui Martie pre-
ședintele Faure va visita la Cap-St-Martin
părechia imperială austriacă, și se afirmă
chiar și aceea, că tot acolo se va întâlni
Faure și cu împăratul Wilhelm, care de ase-
menea va merge la Cap-St-Martin spre a
visita pe mozarcul nostru.

Privitor la cestiunea botezului prin-
țului Boris sosesc următoarele știri mai noue:
Camera bulgară a votat fără discuție cre-
ditul de 250.000 franci pentru ceremonia
conversiunii prințului Boris și un credit
suplimentar de 60.000 franci pentru exar-
cat. Prințul Ferdinand a primit în 8 c. o de-
peșă dela țar, anunțându-i, că generalul-
major à la suite, conte Golenicev, îl va re-
presenta la conversiunea prințului Boris.
Ministrul-președinte Stoilow a avut alaltă-
eri o audiență de un sfert de ceas la Sul-
tanul. Sultanul i-a conferit d-lui Stoilow
marele cordon al „Osmanieh” cu briliante,
d-nei Stoilow ordinul „Şefakat”, și alte de-
corațiuni persónelor suitei.

„Ungaria coruptă”. Sub acest titlu
diarele opoziționale maghiare și de și pu-
blică articole, în cari în continuu se des-
coper noue acte de corupțiune și înșelăto-
ria săvârșite de organele administrative din
Ungaria. După faimosul Miklos urmază
acum fișpanul comitatului Zala, cu numele
Srasits Benő, care a fost arătat guvernului

din partea avocatului din Perlak, Iosif Csesendk, că ar fi amestecat în mai multe cesiuni financiare și cambiale cu omenii privați, ceea ce, nu numai că nu ar fi compatibil cu postul său, d-er el în urma acestei nici nu-și împlinesce datorița, ca organ de administrație și de control. Svastits a fost silit astfel să-și dea demisia, și viitorul poate, că va aduce mai multe „afaceri“ de ale lui la lumină. Acum se vorbește éráș de un nou fișpan, care în cursul va fi asemenea tras la dare de sémă pentru cesiuni financiare neregulate. Acesta este fișpanul comitatului Fejér, br. Ncolau Frath. În fine șiarele anunța, că doi vice-fișpani, și adică Tóth Imre din com. Moșon și Molnár István din com. Zemplinului încă sunt amestecați în afaceri de bani, și cel dintâi, după ce nu și-a dat sémă despre 8000 fl. din cassa comitatului, a demisionat; éral doilea este provocat din partea ministrului de interne să-și reguleze „afacerile“, că la din contră va fi dat afară din post. Étá ródele sistemului de guvernare „liberal“ din Ungaria.

SCIRILE DILEI.

— 29 Ianuarie.

Atentat cu dinamită în Abrud. Scirea ce am adus-o în numărul trecut după „Tribuna“ despre acest atentat, nu a fost cu totul exactă. „Tribuna“ o rectifică d-icând, că numai din eróre s'a vorbit de d-l și d-na Filip, pe când era să se d-ică d-l și d-na Fodor. Precum se vede dintr-o scrisóre a d-lui Dr. Vasile Fodor din Abrud, atentatul a fost îndreptat contra d-sale. Explosia s'a întâmplat pe la 5 óre séra, când d-l și d-na Fodor se aflau în cancelarie. Detunătura grozavă a alarmat tótá vecinătatea, d-er pe atentator nimeni nu l'a zărit. D-l Fodor a pus un premiu de 300 florini pentru cel ce va descoperi pe atentator. Noroc, d-ice, că dinamita a explodat mai mult spre afară, decât spre înăuntru. „În viața mea“, d-ice d-l Fodor în amintita scrisóre, „n'am putut să fiu sgduit în sufletul meu, ca de astă-dată... Un noroc extraordinar, că eu și nevasta mea nu suntem aici cadavre reci“... Arată apoi cum s'a petrecut cazul și amintesc cumă acum doi ani, când a venit dela Clușiu, a primit o epistolă amenințătoare în limba ungurească, că l'vor impușca ca pe un câine. „Am trăit — d-ice — ca omul cel mai retras în mijlocul familiei mele, n'am avut cu nimeni nici o neplăcere, n'am ofensat pe nimeni, cu clienții mei am tratat în modul cel mai uman, nu cred să fiă răsbuare personală. Va fi póte alta. Vom vedé“. — În fine spune d-l Fodor, că ne mai simțindu-se sigur în locuința sa, s'a mutat cu familia cu tot la socrul său.

— 0 —

O interesantă invenție românească. Dilele acestea s'a făcut în localitățile unei casine din suburbiul Leopold din Budapesta încercare cu o interesantă invenție, ai căreia autori sunt d-nii Iuliu Florea și Alexandru Olteanu, ambii Români. De față erau reprezentanții pressei din Budapesta și un număr mare de specialiști. Invenția constă în aflarea unei modalități, prin care se evită ciocnirile de tren. Ea se basază pe legile electricității. Inventatorii făcără un mic tren vicinal în localitățile casinei, unde își arătară invențiunea, despre care ei speră, că în scurt timp va fi aplicată la tóte trenurile din Europa. Aplicarea acestei admirabile invențiuni la trenurile ungare, după calculul inventatorilor, ar costa mai puțin chiar ca un milion florenți, pe când se credea, că asemenea invenție ar trebui să coste 40—50 milioane florenți. É interesant, că inventatorii nu sunt nici măcar ingineri, ci unul din ei este un jurist genial, éral celălalt are de asemenea o altă carieră.

— 0 —

Din Șoimuș, lângă Bistrița, ni-se scrie cu data de 6 Februar n. c.: Ministeriul de interne cu data de 20 Decembrie 1895 Nr. 106, 872 V. b. a aprobat statutele „Reuniunii de cumpătare“ în potriiva beaurilor

spirtuóse și a luxului din comuna Șoimuș, despre ce astădi am fost încunoscințați. — Ioan Baciu, președintele reuniunii.

— 0 —

Pentru aspirații de cadeți. Ministerul comun de réssel a dat o nouă ordinațiune privitor la primirea de aspirați în șóolele de cadeți. În ordinațiunea aceea se spune între altele, că în întregă monarchia există de present 17 șóole de cadeți. De acum înainte din principiu se vor primi aspirați numai în anul I. și etatea maximă a acestora va fi 17 ani. Esamele de primire se vor face în tot locul la 16 Septembrie și aspirații primiți vor rămâne imediat în institut, ceea ce va fi o ușurare pentru părinți, cari nu vor mai trebui să aducă a doua óra din nou aspirații la șóolă, cu începutul anului școlastic.

— 0 —

Cununii. D-l George Nicolau din Sinaia se va cununa Duminecă, în 28 Ianuarie v. c. cu d-ra Elena Orghidan, amabila fióá a d-nei véd. Elena Orghidan din loc. Cununia se va face la órele 10½ în biserică S-lui Nicolae din Prund.

D-l David Rudeș din Cenade, se va cununa Duminecă viitoare cu d-na Laura Valeria Bărsan n. Alutan, fióá vitregă a d-lui căpitan Cosgaria din Făgăraș.

Adresăm tinerelor părech și familiilor sincerele noastre felicitări.

— 0 —

Vapóre române. Incerușătorul „Eli-sabeta“ și brioul „Mircea“ vor face în cursul lunii Martie, séu cel mai târziu în luna Aprilie o excursiune prin apele Mediteranei, sub conducerea d-lui colonel Urseanu.

— 0 —

Numire. Subnotar la tribunalul din Clușiu este numit d-nul Romul Pop, practicant în drept, fiul d-lui avocat Alexiu Pop din Clușiu.

— 0 —

Falsificatori de bani în Budapesta. Dilele aceste éráș au fost prinși în Budapesta doi falsificatori de bani. Cu câteva zile înainte doi tineri Sërbi s'au prezentat înaintea societății tipografilor, d-icând, că și ei sunt tipografi. De aci au fost trimiși la un tipograf cu numele Milici, cu care apoi au plecat la cărciumă, pentru a face cunoștință mai apropiată. Aci streinii spuseră lui Milici, că ei nu sunt tipografi, ci falsificatori de bani și îl rugară să le ajute la falsificarea banilor, arătându-i totodată un teanc de bancnote false. Milici a condus pe Sërbi la un țincograf cu numele Fischer, d-icându-le, că acolo vor putea lucra linișcit. Până când însă Sërbi se tocmeau cu țincograf, Milici a telefonat gendarmeriei și numai decât Sërbi au fost deținuți. S'au aflat la ei vre-o 2000 fl. bani sërbesci și 410 fl. bani ungari, parte buni, parte falsificați.

Din dieta Austriei de jos.

În ședința dela 7 o. a dietei Austriei de jos, punându-se pe tapet cesiunea institutului de alienați din Kierling-Gugging, s'a născut o interesantă dezbateré asupra Jidanilor.

Dep. Gregorig: Protestéză, că la amintitul institut să fiă aplicați în posturi Jidanii, deórece aceștia sunt în stare a face ori-ce, și chiar și aceea ca să bage în institute de alienați ómenii cuminiți.

Polemisézá apoi cu deputatul Weitlof, care apără punctul de vedere al Jidanilor. După ce mai vorbesc deputații Loquay și Kopp, se șóolă

Lueger: Nimic nu este mai ușor în Austria, decât a băga pe cineva în institutul alienaților. De regulă se întâmplă această cu ómenii, mai ales nobili, pe cari nu voesc să-și pedepsescă pentru crime ordinare. Este caracteristic cazul recent din Ungaria. Dór nu crede cineva, că Pulszky e nebun? Poporațiunea creștină și arică n'are încredere în Jidanii, de aceea ei să nu fiă aplicați la institute de alienați.

Dep. Pucher: D-ice că ar trebui creată o lege, care să despóá de dreptul cetățenesc pe fiá-care individ, despre care se póte constata, că unul din proto-părinții săi a

fast Jidan. Asemenea și armata ar câștiga fórté mult, deóá n'ar mai esista ócerii jidanii. Basa tuturor acțiunilor înșenante de Jidanii este înșelătoria. Deja Seneca a numit poporul jidan, poporul cel mai criminal, éral Voltaire d-ice, că e poporul cel mai blâștémat. Deoi trebuie combătuți Jidanii pe tóte terenurile și mai întâi trebuie scoși din administrațiune.

Schneider: Spune că nici ómenii, care se află în institute de alienați n'au încredere în medicii Jidanii. Deja corpul acestora se deosebesce de al celorlalți ómenii, și analizându-se chimice Jidanii ar produce un spectru deosebit de al Nejidaniilor. Apoi d-ice: Ceterum censeo, Judaeos esse comburendos.

Urmă apoi în dezbateré cesiunea medicilor comunali. Deputații Schneider și Gregorig protestară și aci, ca să nu fiă numiți medicii jidanii.

Foștii grănițeri români din Bănat și pădurile lor.

(Fine)

VII. Exploatarea pădurilor. Pe timpul grănițerismului, când populația era relativ rară, și pădurile acopereau tóte locurile până la marginea văilor, șefii militari dispuneau, din oficiu, ca sătenii să defrișeze pădurea după părțile cari s'au găsit ante pentru plăgărie și fâneațe, grădini cu pomaturi, pășune, etc.... Ca și aiurea, sporindu-se populația, aceste măsurii, bune în timpurile vechi, au fost impuse prea departe în unele părți, așa că s'au produs numeroase goluri și poieni, pentru cari s'au luat acum măsurii d'a se reimpăduri.

Exploatarea și administrația acestor păduri se face acum în conformitate cu prescripțiunile codului silvic ungar*) din 1879 articolul de lege XXXI, și este întru tóte identică cu a statului, ba în unele privințe cum este mai ales controlul, am avut ocazie să mă încredințez că se face chiar mai bine ca la stat.

Pădurile comunității grănițeresci sunt supuse regimului silvic în baza art. 17 al numitului cod silvic. Același articol prescrie „Amenajamentele vor ține sémă de situația pădurilor, de starea lor actuală, de trebuințele proprietarului și de producția lor națională; ele vor urmări scopul de-a menține pădurile în bună stare, asigurând în același timp raportul susținut, și de a regula, afară de exploatarea lemnului, și utilizarea produselor accesorii“.

Art. 18—20 al codului silvic ungar obligă pe proprietarii supuși regimului silvic conform art. 17 ca să-și amenajeze, pe socotéla lor, pădurile în termen de cincii ani, ceea ce s'a și făcut.

Art. 21 al Statutului prevede apoi ca, în baza amenajamentelor, oficiul de economiă să întocmească un plan general de exploatare, și pe baza acestuia, un alt plan special de tăierea lemnului în fiá-care an, având în vedere satisfacerea celor îndreptățiți. Aceste planuri se înaintéză prin comitat reprezentanței, în adunarea ordinară de tómnă, și de aci municipiului, care aprobă planul special de tăieri anuale.

Correspondența șefilor de oóle cu serviciul central este destul de simplificată.

Registrelor, cari se țin de șefii de oóle sunt următoarele: inventarul general, jurnalul de intrarea și esirea hártilor, și jurnalul cassa, pe lângă care sunt atașate următoarele registre auxiliare și anume: registrul încasărilor din lemne căcute și uscate, registrul taxelor provenite din prelungirea termenului scóterei produselor principale și accesorii, registrul de închirierea pășunilor și fâneațelor alpine, registrul de arendarea poenilor, registrul de delictes, registrul de liberarea lemnului celor îndreptățiți, registrul de liberarea lemnului peste dreptul convenit, registrul general al licitațiilor, registrul pentru ghindă și jir, și comptul întrebuințării imprimatelor.

Pentru ori-ce sumă measată se libe-

*) Veđi „Loi forestière du royaume de Hongrie“ par L. Bruand et de Gail. Revue de eaux et forêts. Tome XX. 1881. pag. 160 și 197.

reză chitanță dintr'un registru cu matóá. Bani, cari se adună la oóle peste o anumită sumă se înaintéză fără amânare oficiului central de economiă.

Produsele principale se vënd prin licitație publică, prin încheiere de contracte, éral sumele rezultate se varsă de antreprenori de-a dreptul la casa oficiului de economiă.

Fiá-care șef de oool este obligat să aibă în cancelaria sa o hartă silvică în care figuréză tóte pădurile din oool. Pădurile séu porțiunile de pădure, cari sunt în tăiere, sunt reprezentate cu hașuri, așa că se póte deosebi, dintr'o singură privire, ceea ce este nepus în exploatare de ceea ce este tăiat. O copie pe hárțiá de calo a acestei hárții o pórtá șeful la sine când merge în oool; éral brigadierii au asemenea hartă pentru secțiunile lor.

În fine se mai află în cancelaria oólelor câte-un tablou chilometric indicând distanțele dela reședință până la fiá-care comună din oool, și care servă pentru calcularea repede a îndemnităților cuvenite pentru transporturi.

Înainte de-a încheia aceste note cari, sunt sigur că vor fi cetite cu plăcere de Români din Regat, ținem de datoriă de-a exprima mulțămirile noastre cele mai sincere și complete: d-lui Boldea, o. r. căpitan în pensiune și meritos descendent al grănițerilor din comuna Cireșa, pentru binevoitórele informațiuni ce ne-a dat relativ la înființarea și organizarea foștilor grănițeri din Bănat, cum și d-lui O. Popovici, șeful ooolului din Ohaba-Bistrei pentru notațele privitoare la păduri.

(„Revista Pădurilor“)

N. R. Danilescu.

Un nou proces slovac.

Raport spec. al „Gaz. Trans.“

Budapesta, 6 Febr. 1896.

Aci, în 6 Febr. n., a avut loc în sala cea mare a Tribunalului d'aici al doilea proces de presă intentat diarului slovac „Narodnie Noviny“, pentru un articol intitulat „Obráznenia maghiarizatorilor“, care s'a publicat în 5 Martie n. 1895. Ca autor al articolului s'a declarat cunoscutul poet slovac Isidor Zsiak Somoliski, un harnic luptător slovac, care a gustat deja temnițele maghiare. În articolul acesta, scris din incidentul unui concurs la un post de învățător într'o comună slovacă, care a apărut în fóia oficiósă „Néptanító Lapja“ și care conține ca prima condițiune: maghiarizarea copiilor slovacii, vestejesce în termeni aspru tendința revoltătoare a maghiarizatorilor „fără Dumneșeu“, și îndemná poporul slovac la rezistența energetică și la susținerea nevătmată a limbei lor materne atât de scumpe.

Pertractarea s'a început la órele 10 a. am. sub presiunea judelei reg. Zsitvay Leo, în fața unui public numeros. În deoseb se puteau observa o mulțime de universitari slovacii, români și sërbi veniți corporativ spre a-și documenta și de astă-dată solidaritatea lor. Ca acusator figura procurorul Szafta, éral apărător al acusatului neobșitul luptător slovac d-l Dr. Miloș Ștefanovici.

Constituindu-se juriul, din care făcea parte și „marcantul“ deputat dietal și marelouul desăvârșit Szeerb György (alias Gyuri!), urmă interogatorul acusatului Zsiak, care declară următoarele: É de 34 ani, rom. cat. născut în Besztercebánya, necăsătorit, diarist în Turóc-szt-Márton, fără avere, a mai fost osândit la 2 luni temniță de stat și 50 fl. amendă pentru „agitare contra statului“, n'a fost soldat.

Se cetesce apoi acusațiunea făcută de prim-procurorul Kozma Sándor, care cu provocare la art. 162 § 2 al codului penal descopere în articolul sus amintit „agitarea unei naționalități contra alteia“. După aceste cetindu-se întregul articol atât în limba slovacă cât și în cea maghiară, își începe procurorul Szafta requisitorul său, ne mai pomenit de sec și slab, copleșit însă de un turbat spirit șovinist maghiar și rostit într'un ton furios și plin de ură, ceea-ce a

urprins chiar și pe președintele tribunalului!

Requisitorul dela început până în capăt băjbaia de vechile sofisme și fraseologii patriotice maghiare astăzi toate deja pentru oricare om de bine din patria noastră și termină, firesc, cu cererea de a-se declara inculpatul de vinovat.

Urmă acum eminentul discurs de apărare al d-lui Dr. Miloș Ștefanovici, care cu logică puternică și basat pe argumente irrefragabile dovedi cu rară elocvență lipsa oricărui substrat serios al acușării susținând cu mult temei, că acesta nu arată alta, decât că sistemul actual de guvernare urmărește cu o volnicie nesocotită tendința maghiarizatoare, care într'un stat de drept ar fi o utopie și că guvernării de astăzi consideră pe oricare om cinstit care „cutază“ a-se opune acestor uneltiri nelegiuite de guvernământ ai statului, deși în Ungaria nu există, și nici că va putea exista, o lege pentru maghiarizare!

Terminându-și d-l Dr. Miloș Ștefanovici frumosul discurs, „teribilul“ procuror și mai aprins ca înainte și cu un glas înădușit de ură se încercă a reflecta celor susținute de apărător, dăr cu nisece argumente cu desăvârșire false așa încât se făcu din nou aprinde ridicol. Acestei replici răspuse d-l Dr. M. Ștefanovici scurt, dăr zdrobitor.

În urmă renunțând acusatul la apărare, președintele adresă juraților următoarele trei întrebări: 1) Conține articolul agitația unei naționalități contra alteia său nu? 2) Este acusatul autorul articolului, său nu? 3) E acusatul vinovat său nu?

Pretensiunea apărătorului, de a-se dice la punctul prim, în loc de: „Agitarea unei naționalități contra alteia“, — *Agitarea naționalității slovace contra celei maghiare*, nu se luă în considerare.

Reintorcându-se, jurații, însuși deputatul mameluc Szerb anunță în numele juraților următorul verdict: La întrebarea primă au răspuns 12 da, la întrebarea a doua de-aseamenea, ér la întrebarea a treia 8 da, 4 nu.

În urma acestora, procurorul cu o voce vibrândă de patimă ceru, ca față de acusat să se aplice *într'ega rigóre a legii*, adecă să i-se de-a 2 ani temniță de stat, deore-ce n'ar avé nici o circumstanță ușurătoare. Din contră apărătorul aduse ca motiv ușurător, că acusatul și-a apărât naționalitatea proprie, cea-ce au afirmat și 4 voturi ale juraților.

În sfârșit președintele tribunalului aduse în numele Majestății Sale sentința, prin care d-l Isidor Zsiak e osândit la 2 luni temniță de stat și 50 fl. amendă. Depunându-se din partea a trei locuitori Slovaci din Pesta o cautiune de 200 florini, acusatul fu lăsat liber, ér noi ne depărtarăm disgustați și cu o dovadă mai mult despre ceea ce va să dică mult trimbițata dreptate maghiară!!!

Mi-'s.

Producțiuni și petreceri.

Clușiu, 7 Faur n. 1896.

Concertul universitarilor români. Sêra zilei de 3 Faur n. a fost pentru tinerimea universitară, pentru inteligența română din Clușiu și pentru oșpeți o sêră plină de veselie.

O petrecere adevărată românească pârtrunsă de spiritul vesel și de acea însuflețire, ce caracterizează peste tot petrecerile naționale românești.

Sala imponentă a „Redutei urbane“ pe la 7 ore deja gema de mulțimea publicului românesc, care aștepta cu încredere începutul Concertului. Și era de față public nu numai numeros, ci și ales. Inteligența noastră din toate unghiurile țării locuite de Români a arătat și de astă-dată, că soie să prețuească năsuințele culturale, pe care tinerimea universitară română din Clușiu le manifestă și în acest cuib periculos al șovinismului.

În adevăr, harnica noastră tinerime a juvins toate greutățile și și-a implinit datorința cum se cade, arangiând un concert și bal, a căror reușită a stors cuvinte de ad-

mirațiune și a impus respect străinilor. Sprâjinul frunțașilor români, cari de prin Chior, Sêlagiu, țera Hașegului, ba s'ar puté dice că mai din tot Ardealul și Țera unghurească au alergat la „Concertul studenților din Clușiu“, va fi spre încurajarea tinerimei noastre, care aceste petreceri dorim să le arangieze și de altă-dată și în toți anii, căci pe lângă partea morală, ele mai au și un alt scop nu mai puțin laudabil, fiind venitul destinat pentru ajutorarea tinerilor universitari lipsiți de mijloce, la înscriere și depunerea esamenelor.

Ce privește concertul, mărturisesc, că mă simt mult mai debil, decât să pot cu demnitate apretia splendida lui reușită. D-șorele Ana Pop (piano) și Silvia Tamaș (voce) nu pentru prima oră au stors admirația noastră. D-șora Pop e într'u adevăr sêrbătorita noastră artistă. Cine a audit'o vre-odată concertând, a rămas frapat de talentul admirabil și dibăcia, ce-o are în ale muzicii.

Robin des bois de Weber a fost cântată de d-șora Tamaș atât de corect, atât de admirabil, încât fu silită a repeți această piesă clasică. Talentul d-sale promite un viitor strălucit. De astă-dată mi-se pare, a fost puțin indispusă.

D-șora Leontina Gärtner a executat două piese clasice; cu a doua mai ales: Popper, *Tarantella* violoncello solo, a făcut să se scudue sala de aplause. În mijlocul acclamațiilor nesfârșite a fost silită grațioasă artistă să repețescă această grea și oboșitoare piesă. În total d-ra Gärtner a fost obiectul unor ovațiuni grandioase.

Tôte d-șorele concertante au primit câte un escelent buchet de flori naționale cu decorații luxose.

Punctul ultim al programei a fost: Porumbesc *Iléna*, executată de corul tinerimei sub conducerea dibace a d-lui *Oberti*.

Pe la 10 ore s'a finit acest frumos concert.

*

Dansul. Pe la 10 ore a urmat dansul, care a durat până dimineața către 6 ore, și au mai fi jucat și mai departe, căci toate domnișorele, toți domni se declarară cu entuziasmu pentru salutara propunere: „să rămânem“, dăr „mama, mătușica, bunica a dîs — nu!“

În fine matronele venerabile cumpănesc mai mult, posedând una câte 20 de voturi; dictum factum — s'a spart jocul! Ne-am despărțit cu un cordial adio, dăr cu propunerea firmă, ca în anul viitor să ne întâlnim în același loc. O, de-ar sosi mai de grabă carnavalul anului 1897!!.

Dintre participante amintesc pe *Domnele*: Véd. Bohățel, Căpușanu (Dretea), Dr. Chețianu (Blașiu), Cioplea, Drăgan, Gärtner, (Brașov), Gall, Hossu, dr. Ilea, Indre, Ilișiu, (R. Cristur), Keoskás (Apahida), Klem, Laslo, véd. Manu, Mica, (S.-Odorheiu), Munteanu (Deșiu), Nemeș, S. Pop, A. Pop, Salca (Deșiu), véd. Solomon, (Blașiu), Tamaș (Hossufaléu), Truța, Toșă, Vértio (Bistrița), Vlăduțiu (Turda), Zehanu (D.-St.-Mărtin).

Domnișorele: Aniți și Elisa Bohățel, Elena Ciato (Blașiu) Maria Căpușeanu (costum național), Miți Cioplea, Victoria Drăganu (Nădășel) Victoria Frânu (Deva), Leontina Gärtner (Brașov), Virginia Gall (Secuieu), Victoria Ianchi, Silvia și Hortensia Laslo, Virginia Man, Elena Mica (S. Odorheiu). Polixena Mesaroș (Turda), Silvia Moldovanu (Blașiu), Elenuța și Polixena Munteanu (Deșiu), Cecilia Mureșian, Elena Nemeș, Aurelia Nicôra, Ana Popp, Tincuța Popu, Aurelia și Mișica Pop (Cianul m.) Adelina Piso (Turda), Virginia Solomon (Blașiu) Silvia Tamaș (Hossufaléu) Olimpia și Gustica Vlăduțiu (Turda), Anuța Vérticu (Bistrița) Irina Zehanu (D.-St.-Mărtin).

*

La orele 12 din noapte muzica începe marșul lui Mihaiu Bravul. Intreg publicul se îndesuiește să vădă ce e. *Vin Călușerii!* se aude din toate părțile și de-odată apare în sală bravul president al concertului, Drd. Valeriu Laslo, în fruntea a doi-spre-șapte tineri îmbrăcați în pitorescul nostru costum

național, încoșni cu șerpăre, cu căciuli frumose împănate și în opinoi, toți sdraveni, toți purtând năfrâmi ohindisite la grumășt. În ordine doi câte doi perourg sala și se posteză în mijloc.

Urale nesfârșite, aplause frenetice și prolongite îi întâmpinară. Și am văcut apoi „Călușerul“ și „Bătuta“, jocurile noastre străbune, jucându-se cu un tact și dibăcia cum rar mai poți vedé.

*

În pauză ne-am aședat cu toții la mész, ér musica cânta doine de-ale noastre. Venerabilul nostru „archibalic“, d-l A. Truța și harnicul avocat d-l Dr. G. Ilea au rostit frumose toaste la adresa tinerimei; li-a răspuns presidentul Laslo.

De încheiere trebuie să mai amintesc, că comitetul arangiator cu presidentul său Drd. Laslo și-a încordat toate puterile ca să facă imponentă și splendidă și reușita acestor petreceri. Și scopul și-l'au ajuns d-nii arangieri într'un mod strălucit. Toți ne-am depărtat ducând cu noi suvenirile și impresiile cele mai plăcute.

Alecu.

Reuniunea română de cântări și muzică din Oravița montană arangiază Joi în 1 (13) Februarie c. o petrecere de joc împreună cu concert și teatru.

PROGRAM :

I. Corul din Strengăreșci, intermezzo comico, quintet cu soli de Crinanescu. Persoanele repres. prin d-nii: Dirigent: J. Cerbul, Tenorist I: C. Cucu, Tenorist II: Dr. P. Cornean, Basistul I: N. Balaș, Basistul II: A. Perian.

II. Legea pentru beții, comedie în 1 act. Persoanele reprezentate prin d-nii: J. Paleu, L. Dragoescu, F. Tismonar, F. Cristoiu.

III. „Niita Paingen“, monolog comico de C. Brediceanu, muzica de L. Tempea, executat de d-l M. L. Brădiceanu.

IV. Ghigerlinii, marș pentru oor mixt de C. Wagner, esec. de 12 membri activi (6 dame și 6 bărbați) ai Reuniunii. În fine joc.

Intrarea: de persoană pentru membrii reuniunii și familia lor 60 cr., pentru nemembrii 80 cr., ér sêra la cassă fără deosebire 1 fl.

*

Societatea de lectură a școlărilor gimnaziali din Nășeuă invită la Serata literară urmată de joc, ce o va arangia la 15 Februarie n. c. în sala de gimnastică. Intrarea: 50 cr. de persoană. Venitul curat e destinat în favorul bibliotecii societății.

Programa: 1) Cuvânt de deschidere rostit de președintele societății Ieronim Bal, cl. VIII.; 2) Imn, Poesiă de I. H. Rădulescu, cor pe trei voci de G. Ionescu, executat de corul școlărilor; 3) Hodja Murad Pașă, de V. Alexandri, declamată de Stefan Scridon, cl. VII.; 4) Despre amicitia, disertațiune de Nicolau Șandru, cl. VII.; 5) Herșcu Bocogiu, monolog de V. Alexandri, predat de Valeriu Bărcianu, cl. VII.; 6) Cântec sicilian, poesiă de V. Alexandri, cor pentru patru voci de C. Porumbesc, executat de corul școlărilor; 7) Regina Ostrogoților, de G. Coșbuc, declamată de Atanasiu Roșian, cl. VIII.; 8) Despre baladele poporane române, disertațiune de Ieronim Bal, cl. VIII.; 9) Friguri de autor, dialog de N. Gane, produs de Nicolau Matei și Alex. Pălăgeșiu, cl. VIII.; 10) De unde vii? compoziția de I. Bunescu, executată de corul școlărilor; 11) Cuvânt de închidere rostit de vicepreședintele societății Leontin Drăgan, cl. VII.

Mulțămită publică.

Deșiu, Febr. 1896.

În legătură cu istoricul parohiei și bisericii gr. cat din Deșiu, publicat în „Gaz. Trans.“ N-ri 269 și 270 din a. tr., subscrișul în numele senatului nostru bisericesc vin a exprima și pe această cale cele mai căldurose mulțămiri următorilor Domni, Domne, poporei și corporațiunii, cari începând dela an. 1876 până în pre-

sent au binevoit a contribui în bani sêu alte oferte spre scopul edificării bisericii și școlii gr. cat. din Deșiu și anume:

Dela Vener. Ordinariat episcop al Gherlei din colecta făcută în Dieceea în 1876, spre scopul solvirei prețului de cumpărare a noului fond, pe care s'a zidit biserica cea nouă, s'a primit suma de 1680 fl. Tot spre acest scop Escelența Sa *Mihail Pavel*, pe atunci episcop al Gherlei, a contribuit 500 fl., mai târziu 150 fl., în total 650 fl.; ér la fondul de edificare au contribuit: Esc. Sa Dr. *Ioan Szabo* Episcopul Gherlei, în decurs de patru ani câte 300 fl., cu total 1200 fl. Dela institutul de credit „*Someșiana*“ s'au căpătat următoarele ajutóre pentru școlă: în 1892—20 fl. în 1893—10 fl. în 1894—100 fl., ér pentru biserica 500 fl. în total 630 fl., afară de cari pe anul 1895 numital institut a mai votat pentru școlă un ajutor de 100 fl., ér pentru edificarea bisericii 700 fl.

Din lăsamântul lui *Vasiliiu* când-va *Vanca*, de origine din Ragusesci (Transilvania), răposat în Buouresci, s'au primit 456 fl. 50 cr. Dr. *Teodor Mihali* avocat și soția Domniei Sale *Domna Viorica Mihali* 200 fl. în bani, o iconă prețioasă a Precurarei Vergura Maria pe altariu, a contribuit M. Stim. D-nă și la îmbrăcarea și înfrumșetarea noului altar, promițând, că va cumpăra și un candelabru (Luster) în preț de 200 fl., tot d-l Dr. *Teodor Mihali* a esoperat și o colectă esternă în sumă de 34 fl.

August. Muntean avocat 45 fl. bani cedând și o pretensiune în preț de 200 fl., ce a avut'o în grădina cumpărată de fond bisericesc, ér soția d-sale *Domna Munteanu* așisderea a contribuit și ostenit mult la decorarea și îmbrăcarea noului altar cu cele de lipsă promițând a cumpăra și două feșnice din argint de china pe altar. Dr. *Al. Chereștegiu* avocat 110 fl. ér soția d-sale *D-na Victoria Chereștegiu* a cumpărat pe altar o cruce de mână din argint curat în preț de 60 fl. *Vasiliiu Hosszu* jude la Tablă 27 fl. și o pretensiune în preț de 200 fl., ce a avut în grădina cumpărată de fondul bisericesc. — *Georgiu Gradovicu* 52 fl., a promis și o iconă mare a Domnului Isus Christos.

În 1886 dela Societatea carpatină spre scopul edificării școlii s'au căpătat 300 fl. Tot pentru școlă s'a primit din România un ajutor de 90 fl. *Alexiu Bogdanu* 72 fl. + *Gavril Man* 147 fl., *Ioan Welle* protopop 211 fl. 40 cr. colectă din *Blașiu* 86 fl. + *Nic. Negruțiu* 10 fl. + *Mihaiu Bohățel* 45 fl. *Paul Huza* amp. 35 fl. *Florian Hatoș* 20 fl., *S. Corpodan* amp. 15 fl., a mai promis și o cruce din argint de china în preț de 20 fl. *Sim. Busu* funcționar de bancă două feșnice pe altar în preț de 24 fl. *Teod. Colceriu* curator primar 88 fl. ér soția sa *Ana Colceriu* a donat la biserică un rând vestimente negre în preț de 32 fl., doi prapori negri cu 30 fl. două rânduri vestimente pentru copii 24 fl., două stichare 16 fl., un opatrafir 12 fl. promițând și o iconă prețioasă a Vergurei Maria.

Ion Mureșianu ampoiast 2 fl. și două icône frumoșe; *Gavril Tripun* adv. 10 fl.; *George Șiulean* măestru 38 fl. 2 cr. și două icône frumoșe, promițând și un prapor prețios; *Ion Sichișianu* 46 fl. 50 cr., a mai promis un candelabru prețios. Cassa de păstrare din Deșiu „*Kisegytó*“ 20 fl.; Dr. *Emiliu Negruțiu* 10 fl.; Dr. *Vas. Pop* 9 fl.; *Ion Poruțiu* 9 fl.; *Alexiu Hozsu* 8 fl.; *Ales. Tehati* 20 fl.; *Gavril Cupșia* 20 fl.; *George Rus* 10 fl.

D-na Deciani a cumpărat două tesnice pe altar, din argint de China cu 30 fl. *D-l Haragai* a cumpărat două feșnice pe altar din argint de China în preț de 20 fl.; *Titu Budu* vicar 10 fl.; *Vas. Mureșianu* 2 fl.; *G. Pop* controlor 8 fl.; *Aug. Pop* 1 fl.; *Samson Marțian* 2 fl. 50 cr.; *Vas. Sabădișiu* 10 fl.; *P. Boian* 1 fl.; *I. Ilișiu* 1 fl.; *Iosif Micșia* jude 11 fl.; *Simion Popelea* 5 fl.; *Lazar Huza* not. cons. 3 fl.; *Stefan Biltu* canonic 1 fl.; *I. Georgiu* canonic 2 fl.; *I. Papiu* canonic 1 fl.; *P. Czobel* 1 fl.; *I. Boeriu* inv. 1 fl.

(Va urma).

Ioan Welle.
Protopop gr. cat.

Literatură.

Povestiri de *Petra-Petrescu* à 80 cr. francate. De vândare la administrația noastră.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 8 Februarie 1896.

Renta ungh. de aur 4%	122.55
Renta de corónă ungh. 4%	99.15
Impr. căil. fer. ungh. în aur 4 1/2%	124.80
Impr. căil. fer. ungh. în argint 4 1/2%	102.15
Oblig. căil. fer. ungh. de ost. I. emis.	121.45
Bonuri rurale unghare 4%	97.40
Imprum. ungh. cu premii	153.75
Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	141.—
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de argint austr.	101.20
Renta de aur austr.	122.45
Losuri din 860	147.75
Acții de ale Băncii austro unghară.	1016.—
Acții de-ale Băncii ungh. de credit.	435 50
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	382 25
Bonuri rurale oroaate-slavone.	98.—
Napoleonori.	9.59 1/2
Mărci imperiale germane	59.17 1/2
London vista	121.05
Paris vista	47.95
Rente de corónă austr. 4%	101.30
Note italiene.	44.—

Cursul pietei Brașov.

Din 10 Februarie 1896.

Banconote rom. Camp.	9.52	Vënd.	9.55
Argint român. Cump.	9.47	Vënd.	9.52
Napoleon-d'ori Cump.	9.57	Vënd.	9.61
Galbeni Cump.	5.62	Vënd.	5.67
Ruble rusești Cump.	127. 1/2	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.80	Vënd.	—
Lire turcești Cump.	—	Vënd.	—
Seria. fonc. Albina 5%	—	Vënd.	—

Bursa de București

din 5 Februarie n. 1896.

Valori	De- benda	Scad. cup.	Cu banii gata
Rentă română perpetuă 187b	5%	Apr.-Oct.	101.—
Renta amortisabilă	5%	" "	99. 3/8
" " (Impr. 1892)	5%	Ian.-Iul.	98 1/2
" " din 1893	5%	" "	98. 1/2
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96. 1/2
" " (Impr. de 32. 1/2 mil.)	4%	Ian.-Iulie	86 3/4
" " (Impr. de 50 mil)	4%	" "	8
" " (Impr. de 274 m 1890)	4%	" "	87 1/8
" " (Imp. de 45 m. 1891)	4%	" "	87.—
" " (Im. de 120 iul. 1894)	4%	" "	87.—
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai.-Nov.	101 1/2
Oblig. Casei Pensunilor fr. 300	10	" "	287.—
Oblig. comunei București 1883	5%	Ian.-Iul.	96.—
" " din 1884	5%	Mai.-Nov.	—
" " din 1888	5%	Ian.-Dec.	—
" " din 1890	5%	Mai.-Nov.	96 1/2
Scrisuri fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	92 1/4
" " urbane București	6%	" "	100 1/2
" " " Iași	5%	" "	88 3/8
" " " "	5%	" "	80. 1/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.31	5%	150 v	—
Banca Națion. ult. div. 86.—	5%	intr. v.	1593.
Banca agricolă	6%	150 v	207.—
Dacia-România ult. div. 85 lei	200	intr. v.	402.—
Naționala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	420.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	323.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	195.—
Soc. Rom. de Hârtie ult.	100	" "	—
"Patria" Soc. de asig. ult. d. 4 lei	100	" "	106.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—
" " 2 em. u. d. 0	100	" "	—
Soc. de fur. militară u. d. 60 lei	300	" "	—
"Bistrița" soc. p. f. hârtii 30	100	" "	—
Societ. p. const. de Tramways	20	" "	—
20 franci aur	20	" "	20 07

SCOMPTURILE:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansuri pe efecte	6%	Petersburg	4 1/2%
Casa de Depuneri	5 1/2%	Berlin	3%
London	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveția	3 1/2%

Cursul losurilor private

din 5 Februarie 1896

	cump.	vînde.
Basilica	7.—	7.70
Credit	197.—	193.—
Clary 40 fl. m. c.	56.—	57.—
Navig. pe Dunăre	135.—	133.—
Insbruck	27.—	28.—
Krakau	27.—	28.—
Laibach	23.25	24.75
Euda	40.25	60.25
Palfy	56.20	57.—
Crucea roșie austr.	13.50	19.—
dto ungh.	11.10	11.50
dto ital.	11.75	12.50
Rudolf	23.75	24.75
Salm	67.—	68.—
Salzburg	27.—	28.—
St. Genois	72.50	74.—
Stanislav	45.—	46.50
Triestine 4 1/2% 100 m. c.	—	150.25
dto 4% 50	69.—	72.—
Waldstein	53.—	—
Sârbesci 3%	34.25	34.75
dto de 10 franci	—	—
Banca h. ungh. 4%	124.75	125.75

„PARSIMONIA“ institut de credit și economii societate pe acții în „BRAN“.

Convocare

la adunarea generală, a institutului de credit și economii societate pe acții „PARSIMONIA“ în Bran, ce va ținea Mercuri, în 26 Februarie 1896 st. n. la 2 ore p. m. în localul institutului, la care sunt invitați toți acționarii a se prezenta în sensul §-lui 20 din Statutele institutului.

Obiectele de deliberare sunt următoarele:

1. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghiere.
2. Statorirea bilanțului și a împărțirii profitului.
3. Alegerea a 2 membrii în direcțiune și a întregului comitet de supraveghiere.
4. Emiterea de acțiuni noi pentru înmulțirea capitalului social.
5. Alte propuneri eventuale.

Bran, 29 Ianuarie 1896.

Diracțiunea.

Bilanț cu 31 Decembrie 1895.

ACTIVE:	fl.	cr.	PASIVE:	fl.	cr.
Rate restante din capitalul social	275	—	Capital social, 200 acțiuni à fl. 50	10.000	—
Cassa în numărariu	277	84	Depuneri spre fructificare	8 088	62
Cambii escomptate	23.692	—	Cambii reescomptate	5 190	—
Spese de fondare	fl. 457.45	—	Interese transitoare pro 1896	419	89
20% amortisare	91.49	—	Profit curat	963	29
Mobilier	51	—			
	24 661	80		24.661	80

Profit și pierderi.

DEBIT:	fl.	cr.	CREDIT:	fl.	cr.
Esșite:			Venituri:		
Interese pentru depuneri spre fructific.	184	99	Interese dela cambii escomptate	988	55
Spese: diverse spese, porto etc.	119	12	Provisiuni	371	63
Contribuțiune: competențe de timb. etc.	1	29			
20% amortisarea speșelor de fondare	91	49			
Profit curat	963	29			
	1360	18		1360	18

Bran, 31 Decembrie 1896.

Miron Tătoiu m. p. Hariu Reit m. p. Ax. Mosoiu m. p. G. Enescu m. p. Ios. Pușcariu m. p.
 cashier. contabil. director executiv. președinte.

G. Mănoiu m. p. Ios. Runcceanu m. p. I. Cențu m. p. G. Babeș m. p.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și controlându-le cu registrele principale și au siliare ale societății, ținute în bună ordine, se-am găsit în consonanță cu aceleași și exact.

Bran, în 29 Ianuarie 1896.

Ios. Cojanu m. p. Nicolau Mănoiu m. p. Nicolau Garoiu m. p. Ioan Mănoiu m. p.
Ios. Enescu m. p. Leontin Pușcariu m. p.

Locuri de pășune pentru vite,

în ținutul hotarului Rotbav, și anume:

1) Locul de pășune din pădurea bisericeii evang. 218 holde cadastrale 1400 □° de mare.

2) Câmpul ce se va comasa la acest loc, bun pentru pășunit oile, cir ca 300 holde catast. de mare

se vor da în arândă pe 3 ani prin licitațiune orală, séu pe cale de oferte în ziua de 16 Febr. st. n. 1896 dela órele 11 a. m. până la 2 óre p. m. în localul școlii din Rotbav.

Amatorii de a arândă aceste locuri au de-a depune vadiu înainte de începerea licitației:

1) Pentru pășunea din pădurea bisericeii după suma licitației de fl. 700 = fl. 70.

2. După Câmpul ce se va comasa (3 fl. de holdă) după suma anuală de fl. 900 = fl. 90, adevă un vadiu de 10%.

Ofertele au să fiă însoțite cu vadiu de 10% după sumele de sus, și cu declarația, că oferentului 'i sunt cunoscute condițiile și le acceptază necondiționat.

Informații mai de aproape se pot lua la

Presbiteriu Evang. A.B.
 în Rotbav.

893,2—3

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în librăria Nicolae Ciurcu.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

- Pe trei luni . . . . . 3 fl. —
- Pe șese luni . . . . . 6 fl. —
- Pe unu anu . . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

- Pe trei luni . . . . . 10 fr.
- Pe șese luni . . . . . 20 fr.
- Pe unu anu . . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminică.

Pentru Austro-Ungaria:

- Pe anu . . . . . 2 fl. —
- Pe șese luni . . . . . 1 fl. —
- Pe trei luni . . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

- Pe anu . . . . . 8 franci.
- Pe șese luni . . . . . 4 franci.
- Pe trei luni . . . . . 2 franci.

Abonamentele se facu mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii, cari se voru abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lámuritu și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“